NÉV: .... NEPTUN-KÓD: .... SZAK: ....

Valószínűségszámítás vizsga, 2023. jan. 10.

Munkaidő: 100 perc. Nem-programozható, internet nélküli kalkulátor használható, standard normális eloszlástáblázat a túloldalon.

Az elérhető maximum (a bónusszal együtt): 110 pont, de már 100 pont is 100%*-os eredménynek számít.*

Elm. 1. Legyen X Poisson eloszlású λ paraméterrel.

(a) *(7 pont)* Írja fel X valószínűségi súlyfüggvényét. Számolja ki $\mathbb{E}(X)$ és $\mathrm{Var}(X)$ értékét.

(b) *(8 pont)* Mondja ki és bizonyítsa a binomiális eloszlás Poisson közelítésére vonatkozó tételt.

(c) *(4 pont)* Van egy dobozunk, benne sok villanykörte, amelyek egymástól függetlenül hibásak kis valószínűséggel. Tegyük fel, hogy $2/3$ annak a valószínűsége, hogy van legalább egy hibás villanykörte a dobozban. Mekkora valószínűséggel lesz legfeljebb két hibás körte a dobozban?

Elm. 2. Legyenek X és Y valószínűségi változók ugyanazon a valószínűségi mezőn definiálva.

(a) *(4 pont)* Defininálja X és Y kovarianciáját, és lássa be, hogy a kovariancia bilineáris. Nevezze meg a várható érték azon tulajdonságait, amelyeket a bizonyítás közben felhasznált.

(b) *(2 pont)* Lássa be, hogy ha X és Y függetlenek, akkor a kovarianciájuk nulla. Nevezze meg a várható érték azon tulajdonságait, amelyeket a bizonyítás közben felhasznált.

(c) *(7 pont)* Igaz-e, hogy ha X és Y kovarianciája nulla, akkor függetlenek? Ha igaz, bizonyítsa, ha nem, adjon ellenpéldát.

Elm. 3. (a) *(9 pont)* Számítsa ki a standard normális eloszlás momentumgeneráló függvényét.

(b) *(9 pont)* Legyenek $X_1, X_2, \dots$ függetlenek és azonos eloszlásúak. Tegyük fel, hogy $\mathbb{E}(X_i) = 0$ és $\mathrm{Var}(X_i) = 1$. Jelölje $M(t)$ az X_i val.változó momentumgeneráló függvényét és tegyük fel, hogy $M(t) < +\infty$ minden $t \in \mathbb{R}$ esetén. Legyen $S_n = X_1 + \cdots + X_n$. Lássa be, hogy $\lim_{n\to\infty} \mathbb{P}(S_n/\sqrt{n} \le x) = \Phi(x)$ minden $x \in \mathbb{R}$ esetén, ahol Φ jelöli $\mathcal{N}(0,1)$ eloszlásfüggvényét. Nevezze meg, hogy a mom.gen. függvények milyen tulajdonságait használta.

Gyak. 1. *(20 pont)* Anasztázia és Brunhilda tea-válogatásokat ajándékoznak egymásnak Advent kezdetekor. Mindkét válogatás 24 teafiltert tartalmaz, melyeket egymás tetejére téve tesznek az ajándékdobozba. A hölgyek egymástól függetlenül és jól megkeverve tették a teafiltereket a dobozokba. Mindkét dobozban nyolc fekete és hat zöld teafilter van, a többi gyümölcsös. Advent minden napján mind a ketten egy teát isznak, a legfelső teafiltert véve ki a dobozaikból.

Jelölje X azon napok számát, amikor mind a ketten fekete teát isznak. Mennyi $\mathbb{E}(X)$ és $\mathrm{Var}(X)$?

Bónusz: *(10 pont)* Mekkora a val.séggel nem lesz olyan nap, amikor mindketten zöld teát isznak? *Instrukció:* A bónusz feladat válaszát nem kell numerikusan kiszámolni, elég egy szumma.

Gyak. 2. A 3 egység hosszú PQ szakaszt kettétörjük az egyenletes eloszlással választott R pontban. Jelölje a PR szakasz hosszát X. Ezek után a megmaradó, $3 - X$ egység hosszú RQ szakasz mentén kiválasztunk egyenletes eloszlással egy S töréspontot. Jelölje az RS szakasz hosszát Y.

(a) *(7 pont)* Írjuk fel az (X, Y) pár közös sűrűségfüggvényét. Figyeljünk a tartományokra.

(b) *(8 pont)* Számolja ki $\mathbb{E}(Y)$ és $\mathrm{Var}(Y)$ értékét a toronyszabály, illetve a feltételes szórásnégyzet formula segítségével! *Segítség:* ha $Z \sim \mathrm{UNI}[a, b]$, akkor $\mathbb{E}(Z) = \frac{a+b}{2}$ és $\mathrm{Var}(Z) = \frac{(b-a)^2}{12}$.

Gyak. 3. *(15 pont)* Egy tárgy vizsgáján a diákok pontszámának várható értéke 75, szórása 13. Az első vizsgát 25-en, a másodikat 64-en írják meg. Becsüljük meg annak a valószínűségét, hogy az első és a második vizsga átlagpontszáma legalább 2 ponttal eltér egymástól valamilyen irányban.

$\Phi(z)$

z	**0.00**	**0.01**	**0.02**	**0.03**	**0.04**	**0.05**	**0.06**	**0.07**	**0.08**	**0.09**
0.0	0.5000	0.5040	0.5080	0.5120	0.5160	0.5199	0.5239	0.5279	0.5319	0.5359
0.1	0.5398	0.5438	0.5478	0.5517	0.5557	0.5596	0.5636	0.5675	0.5714	0.5753
0.2	0.5793	0.5832	0.5871	0.5910	0.5948	0.5987	0.6026	0.6064	0.6103	0.6141
0.3	0.6179	0.6217	0.6255	0.6293	0.6331	0.6368	0.6406	0.6443	0.6480	0.6517
0.4	0.6554	0.6591	0.6628	0.6664	0.6700	0.6736	0.6772	0.6808	0.6844	0.6879
0.5	0.6915	0.6950	0.6985	0.7019	0.7054	0.7088	0.7123	0.7157	0.7190	0.7224
0.6	0.7257	0.7291	0.7324	0.7357	0.7389	0.7422	0.7454	0.7486	0.7517	0.7549
0.7	0.7580	0.7611	0.7642	0.7673	0.7704	0.7734	0.7764	0.7794	0.7823	0.7852
0.8	0.7881	0.7910	0.7939	0.7967	0.7995	0.8023	0.8051	0.8078	0.8106	0.8133
0.9	0.8159	0.8186	0.8212	0.8238	0.8264	0.8289	0.8315	0.8340	0.8365	0.8389
1.0	0.8413	0.8438	0.8461	0.8485	0.8508	0.8531	0.8554	0.8577	0.8599	0.8621
1.1	0.8643	0.8665	0.8686	0.8708	0.8729	0.8749	0.8770	0.8790	0.8810	0.8830
1.2	0.8849	0.8869	0.8888	0.8907	0.8925	0.8944	0.8962	0.8980	0.8997	0.9015
1.3	0.9032	0.9049	0.9066	0.9082	0.9099	0.9115	0.9131	0.9147	0.9162	0.9177
1.4	0.9192	0.9207	0.9222	0.9236	0.9251	0.9265	0.9279	0.9292	0.9306	0.9319
1.5	0.9332	0.9345	0.9357	0.9370	0.9382	0.9394	0.9406	0.9418	0.9429	0.9441
1.6	0.9452	0.9463	0.9474	0.9484	0.9495	0.9505	0.9515	0.9525	0.9535	0.9545
1.7	0.9554	0.9564	0.9573	0.9582	0.9591	0.9599	0.9608	0.9616	0.9625	0.9633
1.8	0.9641	0.9649	0.9656	0.9664	0.9671	0.9678	0.9686	0.9693	0.9699	0.9706
1.9	0.9713	0.9719	0.9726	0.9732	0.9738	0.9744	0.9750	0.9756	0.9761	0.9767
2.0	0.9772	0.9778	0.9783	0.9788	0.9793	0.9798	0.9803	0.9808	0.9812	0.9817
2.1	0.9821	0.9826	0.9830	0.9834	0.9838	0.9842	0.9846	0.9850	0.9854	0.9857
2.2	0.9861	0.9864	0.9868	0.9871	0.9875	0.9878	0.9881	0.9884	0.9887	0.9890
2.3	0.9893	0.9896	0.9898	0.9901	0.9904	0.9906	0.9909	0.9911	0.9913	0.9916
2.4	0.9918	0.9920	0.9922	0.9925	0.9927	0.9929	0.9931	0.9932	0.9934	0.9936
2.5	0.9938	0.9940	0.9941	0.9943	0.9945	0.9946	0.9948	0.9949	0.9951	0.9952
2.6	0.9953	0.9955	0.9956	0.9957	0.9959	0.9960	0.9961	0.9962	0.9963	0.9964
2.7	0.9965	0.9966	0.9967	0.9968	0.9969	0.9970	0.9971	0.9972	0.9973	0.9974
2.8	0.9974	0.9975	0.9976	0.9977	0.9977	0.9978	0.9979	0.9979	0.9980	0.9981
2.9	0.9981	0.9982	0.9982	0.9983	0.9984	0.9984	0.9985	0.9985	0.9986	0.9986
3.0	0.9987	0.9987	0.9987	0.9988	0.9988	0.9989	0.9989	0.9989	0.9990	0.9990
3.1	0.9990	0.9991	0.9991	0.9991	0.9992	0.9992	0.9992	0.9992	0.9993	0.9993
3.2	0.9993	0.9993	0.9994	0.9994	0.9994	0.9994	0.9994	0.9995	0.9995	0.9995
3.3	0.9995	0.9995	0.9995	0.9996	0.9996	0.9996	0.9996	0.9996	0.9996	0.9997
3.4	0.9997	0.9997	0.9997	0.9997	0.9997	0.9997	0.9997	0.9997	0.9997	0.9998
3.5	0.9998	0.9998	0.9998	0.9998	0.9998	0.9998	0.9998	0.9998	0.9998	0.9998
3.6	0.9998	0.9998	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999
3.7	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999
3.8	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999	0.9999
3.9	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000